

**Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το δικαίωμα των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στο έδαφος των κρατών μελών**

(2001/C 270 E/23)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

COM(2001) 257 τελικό — 2001/0111(COD)

(Υποβλήθηκε από την Επιτροπή στις 29 Ιουνίου 2001)

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως τα άρθρα 12, 18, 40, 44 και 52,

την πρόταση της Επιτροπής,

τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής,

τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 251 της συνθήκης,

Εκτιμώντας τα εξής:

- (1) Στις κοινές διατάξεις του Τίτλου I της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η Ένωση θέτει ως στόχο, μεταξύ άλλων, την «ενίσχυση της προστασίας των δικαιωμάτων και των συμφερόντων των υπηκόων των κρατών μελών της με τη θέσπιση ιθαγένειας της Ένωσης».
- (2) Η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων αποτελεί μία από τις θεμελιώδεις ελευθερίες της εσωτερικής αγοράς, η οποία, σύμφωνα με το άρθρο 14, παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ, είναι ένας χώρος χωρίς εσωτερικά σύνορα μέσα στον οποίον η ελευθερία αυτή εξασφαλίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις της συνθήκης.
- (3) Με τα άρθρα 17 και 18 της συνθήκης, καθιερώθηκε η ευρωπαϊκή ιθαγένεια, και κάθε πολίτης της Ένωσης απέκτησε το πρωτογενές και ατομικό δικαίωμα να κυκλοφορεί και να διαμένει ελεύθερα στο έδαφος των κρατών μελών.
- (4) Η προαγωγή της κινητικότητας των σπουδαστών, των ερευνητών, των καταρτιζομένων, των εθελοντών, των διδασκόντων και των επιμορφωτών έχει αναγνωρισθεί ως μία από τις πολιτικές προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- (5) Στο πλαίσιο αυτό, η κλαδική και αποσπασματική μέθοδος του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής, η οποία διέπεται από τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 1612/68 του Συμβουλίου της 15ης Οκτωβρίου 1968 περί της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων στο εσωτερικό της Κοινότητας<sup>(1)</sup>, την οδηγία 68/360/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 15ης Οκτωβρίου 1968 περί καταργήσεως των περιορισμών στη διακίνηση και στη διαμονή των εργαζομένων των κρατών

μελών και των οικογενειών τους στο εσωτερικό της Κοινότητας<sup>(2)</sup>, την οδηγία 73/148/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 21ης Μαΐου 1973 περί καταργήσεως των περιορισμών στη διακίνηση και στη διαμονή των υπηκόων των κρατών μελών στο εσωτερικό της Κοινότητας στον τομέα της εγκαταστάσεως και της παροχής υπηρεσιών<sup>(3)</sup>, την οδηγία 90/364/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 28ης Ιουνίου 1990 σχετικά με το δικαίωμα διαμονής<sup>(4)</sup>, την οδηγία 90/365/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 28ης Ιουνίου 1990 σχετικά με το δικαίωμα διαμονής των μισθωτών και μη μισθωτών εργαζομένων που έχουν παύσει την επαγγελματική τους δραστηριότητα<sup>(5)</sup> και την οδηγία 93/96/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 29ης Οκτωβρίου 1993 σχετικά με το δικαίωμα διαμονής των σπουδαστών<sup>(6)</sup>, καθιστά αναγκαία μία επανεξέταση προκειμένου να διευκολυνθεί η άσκηση του εν λόγω δικαιώματος, όπως ορίζει το άρθρο 18 παράγραφος 2 της συνθήκης.

- (6) Το δικαίωμα κάθε πολίτη της Ένωσης να κυκλοφορεί και να διαμένει ελεύθερα στο έδαφος των κρατών μελών, για να μπορεί να ασκηθεί υπό αντικειμενικές συνθήκες ελευθερίας και αξιοπρέπειας, πρέπει να παρέχεται και στα μέλη της οικογενείας, ανεξαρτήτως της ιθαγένειάς τους. Ο ορισμός του μέλους της οικογενείας πρέπει να διευρυνθεί και να καταστεί ενιαίος για όλους όσοι απολαμβάνουν του δικαιώματος διαμονής.
- (7) Ενδείκνυται να προσδιορισθεί με σαφήνεια ο χαρακτήρας των διατυπώσεων που σχετίζονται με την ελεύθερη κυκλοφορία των πολιτών της Ένωσης στο έδαφος των κρατών μελών. Ενδείκνυται επίσης να διευκολυνθεί, με τη θέσπιση της ισοδυναμίας μεταξύ του τίτλου διαμονής και της θεώρησης σύντομης διαμονής, η ελεύθερη κυκλοφορία των μελών της οικογενείας που δεν έχουν την ιθαγένεια κράτους μέλους και που υπόκεινται κανονικά στην υποχρέωση θεώρησης δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 539/2001 του Συμβουλίου της 15ης Μαρτίου 2001 περί του καταλόγου τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης για τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών, και του καταλόγου των τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων απαλλάσσονται από την υποχρέωση αυτή<sup>(7)</sup>.
- (8) Για να επιτευχθεί καλύτερη προσαρμογή στις νέες μορφές κινητικότητας, εργασίας και εναλλασσόμενης διαβίωσης, είναι σκόπιμο να προβλεφθεί ότι η διαμονή ενός πολίτη της Ένωσης, εφόσον δεν υπερβαίνει το εξάμηνο, δεν υπόκειται σε καμία διατύπωση πλην της κατοχής ισχύοντος δελτίου ταυτότητας ή διαβατηρίου.

<sup>(1)</sup> ΕΕ L 257 της 19.10.1968, σ. 2, κανονισμός όπως τροποποιήθηκε τελευταία με τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 2434/92 (ΕΕ L 245 της 26.8.1992, σ. 1).

<sup>(2)</sup> ΕΕ L 257 της 19.10.1968, σ. 13, οδηγία όπως τροποποιήθηκε τελευταία με την πράξη προσχώρησης της Αυστρίας, Φινλανδίας και Σουηδίας.

<sup>(3)</sup> ΕΕ L 172 της 28.6.1973, σ. 14.

<sup>(4)</sup> ΕΕ L 180 της 13.7.1990, σ. 26.

<sup>(5)</sup> ΕΕ L 180 της 13.7.1990, σ. 28.

<sup>(6)</sup> ΕΕ L 317 της 18.12.1993, σ. 59.

<sup>(7)</sup> ΕΕ L 81 της 21.3.2001, σ. 1.

- (9) Ωστόσο, είναι σκόπιμο να ληφθεί μέριμνα ούτως ώστε οι απολαύοντες του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας να μην καταστούν υπέρμετρο βάρος για τα δημόσια οικονομικά των κρατών μελών υποδοχής κατά την αρχική περίοδο διαμονής τους. Για το σκοπό αυτό πρέπει να προβλεφθεί η διατήρηση ρύθμισης βάσει της οποίας η άσκηση του δικαιώματος διαμονής των πολιτών της Ένωσης, για χρονικά διαστήματα μεγαλύτερα του εξαμήνου, εξακολουθεί να υπόκειται στην προϋπόθεση της άσκησης οικονομικής δραστηριότητας: όσοι δεν ασκούν οικονομική δραστηριότητα πρέπει να διαθέτουν επαρκείς πόρους και ασφάλιση ασθένειας η οποία να καλύπτει όλους τους κινδύνους στο κράτος υποδοχής τόσο για τον ίδιο τον ενδιαφερόμενο όσο και για τα μέλη της οικογενείας του. Το ίδιο δικαίωμα μπορεί να ασκείται από τους σπουδαστές που έχουν γίνει δεκτοί για την παρακολούθηση μαθημάτων επαγγελματικής κατάρτισης στο κράτος μέλος υποδοχής και από τα άτομα που έχουν την ιδιότητα του μέλους της οικογενείας ενός πολίτη της Ένωσης ο οποίος πληροί μία από τις ανωτέρω προϋποθέσεις.
- (10) Το θεμελιώδες και προσωποπαγές δικαίωμα των πολιτών της Ένωσης να διαμένουν σε ένα άλλο κράτος μέλος δεν εξαρτάται από τη χορήγηση τίτλου διαμονής. Κατά συνέπεια, η υποχρέωση κατοχής τίτλου διαμονής πρέπει να ισχύει μόνο σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, ιδίως για τα μέλη της οικογενείας του πολίτη της Ένωσης που δεν έχουν την ιθαγένεια κράτους μέλους και εφόσον η διάρκεια της διαμονής υπερβαίνει τους έξι μήνες.
- (11) Όταν η διάρκεια της διαμονής υπερβαίνει τους έξι μήνες, η εγγραφή του πολίτη της Ένωσης σε μητρώο που τηρούν οι αρμόδιες αρχές του τόπου διαμονής, πιστοποιούμενη με σχετική βεβαίωση, σε συνδυασμό με την κατοχή ισχύοντος δελτίου ταυτότητας του κράτους μέλους καταγωγής ή διαβατηρίου, αποτελεί ένα επαρκές και όχι δυσανάλογο μέτρο και εξυπηρετεί το συμφέρον του κράτους μέλους υποδοχής να γνωρίζει τις μετακινήσεις πληθυσμού στο έδαφός του.
- (12) Τα δικαιολογητικά που η διοίκηση απαιτεί για τη χορήγηση βεβαίωσης εγγραφής ή δελτίου διαμονής πρέπει να προσδιορίζονται με εξαντλητικό τρόπο προκειμένου να αποφευχθούν διοικητικές πρακτικές και αποκλίνουσες ερμηνείες ικανές να αποτελέσουν δυσανάλογο εμπόδιο στην άσκηση του δικαιώματος διαμονής των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους.
- (13) Είναι σκόπιμο να παρέχεται νομική προστασία στα μέλη της οικογενείας σε περίπτωση θανάτου του πολίτη της Ένωσης ή λύσης του γάμου. Ως εκ τούτου, είναι αναγκαίο να θεσπισθούν ρυθμίσεις για την πρόβλεψη της διατήρησης του δικαιώματος διαμονής σε αυτές τις περιπτώσεις, με βάση την αρχή του σεβασμού του οικογενειακού βίου και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, αλλά και υπό ορισμένες προϋποθέσεις προς αποφυγή καταχρήσεων.
- (14) Η εγγύηση μόνιμης διαμονής για τους πολίτες της Ένωσης που έχουν επιλέξει να εγκατασταθούν μακροχρόνια σε ένα κράτος μέλος ενισχύει τη συνείδηση της κοινής ιθαγένειας και συμβάλλει καθοριστικά στην προαγωγή της κοινωνικής συνοχής, που αποτελεί θεμελιώδη στόχο της Κοινότητας. Για τον λόγο αυτό ενδείκνυται να καθιερωθεί δικαίωμα μόνιμης διαμονής για όλους τους πολίτες της Ένωσης, υπό την προϋπόθεση της τετραετούς αδιάλειπτης διαμονής.
- (15) Είναι ωστόσο σκόπιμο να διατηρηθούν ορισμένα ειδικά ευεργετήματα τα οποία προσιδιάζουν στους πολίτες της Ένωσης που ασκούν μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα και τα οποία αποτελούν κεκτημένα δικαιώματα, παραχωρηθέντα με τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 1251/70 της Επιτροπής της 29ης Ιουνίου 1970 περί του δικαιώματος των εργαζομένων να παραμένουν στην επικράτεια κράτους μέλους μετά την άσκηση σ' αυτό ορισμένης εργασίας<sup>(1)</sup> και με την οδηγία 75/34/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 1974 περί του δικαιώματος των υπηκόων ενός κράτους μέλους να παραμένουν στην επικράτεια άλλου κράτους μέλους μετά την άσκηση σε αυτό μη μισθωτής δραστηριότητας<sup>(2)</sup>.
- (16) Για να είναι δυνατή η άσκηση του δικαιώματος μόνιμης διαμονής των πολιτών της Ένωσης, το ίδιο δικαίωμα πρέπει να αναγνωριστεί στα μέλη της οικογενείας. Σε περίπτωση θανάτου ενός πολίτη ο οποίος είχε ασκήσει μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα κατά τη διάρκεια του επαγγελματικού του βίου αλλά δεν είχε προλάβει να αποκτήσει δικαίωμα μόνιμης διαμονής, πρέπει επίσης να γίνεται δεκτή η απόκτηση του δικαιώματος μόνιμης διαμονής από τα μέλη της οικογενείας του, εφόσον όμως πληρούνται συγκεκριμένες προϋποθέσεις.
- (17) Για να συντελέσει ουσιαστικά στην ένταξη του εκάστοτε πολίτη της Ένωσης στην κοινωνία του κράτους μέλους υποδοχής όπου αυτός κατοικεί, το δικαίωμα μόνιμης διαμονής δεν πρέπει να υπόκειται σε προϋποθέσεις αλλά να διασφαλίζει πλήρη ισότητα μεταχείρισης σε σύγκριση με τους ημεδαπούς, καθώς και μέγιστη προστασία κατά της απέλασης.
- (18) Ως εκ τούτου, η απόκτηση του δικαιώματος μόνιμης διαμονής προσπορίζει πρόσθετα δικαιώματα και αυξημένη προστασία στον πολίτη της Ένωσης και στα μέλη της οικογενείας του. Είναι συνεπώς σκόπιμη η διαπίστωση του εν λόγω δικαιώματος με τη χορήγηση δελτίου διαμονής απεριόριστης διάρκειας ισχύος.
- (19) Σύμφωνα με την αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων, κάθε πολίτης της Ένωσης και τα μέλη της οικογενείας του πρέπει να τυγχάνουν ίσης μεταχείρισης σε σύγκριση με τους ημεδαπούς σε ό,τι αφορά την εφαρμογή της συνθήκης. Πάντως, πριν από την απόκτηση δικαιώματος μόνιμης διαμονής, εναπόκειται στο κράτος μέλος υποδοχής να αποφασίζει αν δέχεται να παρέχει στα πρόσωπα που δεν ασκούν οικονομική δραστηριότητα υπηρεσίες που εμπίπτουν στον χώρο της κοινωνικής πρόνοιας ή ακόμη υποτροφίες συντήρησης σε πολίτες της Ένωσης που μεταβαίνουν εκεί με σκοπό την πραγματοποίηση σπουδών.
- (20) Η επιβολή περιορισμών στην άσκηση του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας για λόγους δημόσιας τάξης, δημόσιας ασφάλειας ή δημόσιας υγείας προβλέπεται από τη συνθήκη στο άρθρο 39 παράγραφος 3, στο άρθρο 46 παράγραφος 1 και στο άρθρο 55. Η οδηγία 64/221/ΕΟΚ του Συμβουλίου<sup>(3)</sup> προέβλεπε τον συντονισμό των ειδικών μέτρων για τους αλλοδαπούς, σε θέματα μετακίνησης και διαμονής τα οποία υπαγορεύονται από λόγους δημόσιας τάξης, δημόσιας ασφάλειας ή δημόσιας υγείας.
- (21) Λαμβάνοντας υπόψη τη νομολογία του Δικαστηρίου και το θεμελιώδες δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας, είναι σκόπιμο να διευκρινισθούν οι προϋποθέσεις και οι διαδικαστικές εγγυήσεις υπό τις οποίες επιτρέπεται η έκδοση απόφασης για την άρνηση εισόδου ή την απομάκρυνση των πολιτών της Ένωσης και των μελών της οικογενείας τους.

(1) ΕΕ L 142 της 30.6.1970, σ. 24.

(2) ΕΕ L 14 της 20.1.1975, σ. 10.

(3) ΕΕ 56 της 4.4.1964, σ. 850, οδηγία τροποποιηθείσα τελευταία από την οδηγία 75/35/ΕΟΚ (ΕΕ L 14 της 20.1.1975, σ. 14).

- (22) Η απομάκρυνση των πολιτών της Ένωσης και των μελών της οικογενείας τους για λόγους δημόσιας τάξης ή δημόσιας ασφάλειας είναι ένα ριζικό μέτρο το οποίο ενδέχεται να βλάψει σοβαρά τα θιγόμενα πρόσωπα τα οποία, έχοντας κάνει χρήση των δικαιωμάτων και των ελευθεριών που τους αναγνωρίζει η συνθήκη, έχουν ενταχθεί ουσιαστικά στο κράτος μέλος υποδοχής. Για το λόγο αυτό, ενδείκνυται να περιορισθεί η έκταση των σχετικών μέτρων, προκειμένου να λαμβάνεται υπόψη ο βαθμός ένταξης του εκάστοτε προσώπου και να απαγορεύεται η απομάκρυνση ενός πολίτη της Ένωσης ή ενός μέλους της οικογενείας του που απολαύει του δικαιώματος μόνιμης διαμονής ή των ανηλικών μελών της οικογενείας.
- (23) Είναι επίσης σκόπιμο να διευκρινίζονται οι διοικητικοί διαδικαστικοί κανόνες, ούτως ώστε να διασφαλίζεται, αφενός, υψηλό επίπεδο προστασίας των δικαιωμάτων του πολίτη της Ένωσης και των μελών της οικογενείας του σε περίπτωση άρνησης εισόδου ή διαμονής σε ένα άλλο κράτος μέλος και, αφετέρου, η τήρηση της αρχής της επαρκούς αιτιολόγησης των πράξεων της διοίκησης.
- (24) Σε κάθε περίπτωση, πρέπει να παρέχεται στον πολίτη της Ένωσης και στα μέλη της οικογενείας του η δυνατότητα προσφυγής στη Δικαιοσύνη κατά της άρνησης εισόδου και διαμονής σε ένα άλλο κράτος μέλος, υπό προϋποθέσεις ίδιες με αυτές που ισχύουν για τους ημεδαπούς όσον αφορά την άσκηση προσφυγής και τη διεξαγωγή της διαδικασίας.
- (25) Προεκτείνοντας τη νομολογία του Δικαστηρίου, ενδείκνυται να επιβεβαιωθεί το δικαίωμα του πολίτη της Ένωσης ή ενός μέλους της οικογενείας του κατά του οποίου έχει εφαρμοσθεί το μέτρο της απομάκρυνσης να υποβάλει νέα αίτηση εντός εύλογης προθεσμίας και πάντως το αργότερο κατόπιν διετίας.
- (26) Εξαιτίας των νέων προϋποθέσεων που η παρούσα οδηγία προβλέπει για την άσκηση του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας, ενδείκνυται να καταργηθούν οι ισχύουσες διατάξεις οι οποίες αντιβαίνουν στην παρούσα οδηγία, χωρίς να θίγεται η δυνατότητα εφαρμογής των τυχόν ευνοϊκότερων εθνικών διατάξεων.
- (27) Η παρούσα οδηγία σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις αρχές που αναγνωρίζονται, ιδίως, από τον «Χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης»,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1

**Σκοπός**

Στην παρούσα οδηγία καθορίζονται:

- α) οι όροι άσκησης του δικαιώματος της ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής στα κράτη μέλη από τους πολίτες της Ένωσης και τα μέλη της οικογενείας τους·
- β) το δικαίωμα μόνιμης διαμονής στα κράτη μέλη των πολιτών της Ένωσης και των μελών της οικογενείας τους·

- γ) οι περιορισμοί στα ανωτέρω δικαιώματα για λόγους δημόσιας τάξης, δημόσιας ασφάλειας και δημόσιας υγείας.

Άρθρο 2

**Ορισμοί**

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

1. «Πολίτης της Ένωσης»: κάθε πρόσωπο το οποίο έχει την ιθαγένεια ενός κράτους μέλους.
2. «Μέλος της οικογενείας»:
  - α) ο/η σύζυγος·
  - β) ο/η σύντροφος που συζεί με τον ενδιαφερόμενο σε ελεύθερη ένωση, εφόσον η νομοθεσία του κράτους μέλους υποδοχής εξομοιώνει το καθεστώς των ζευγαριών που δεν έχουν τελέσει γάμο με εκείνο των παντρεμένων ζευγαριών και πληρούνται οι προϋποθέσεις τις οποίες προβλέπει η εν λόγω νομοθεσία·
  - γ) οι απευθείας κατιόντες καθώς και εκείνοι του/της συζύγου ή του/της συντρόφου που συζεί με τον ενδιαφερόμενο σε ελεύθερη ένωση κατά την έννοια του στοιχείου β)·
  - δ) οι απευθείας ανιόντες καθώς και εκείνοι του/της συζύγου ή του/της συντρόφου που συζεί με τον ενδιαφερόμενο σε ελεύθερη ένωση κατά την έννοια του στοιχείου β)·
3. «Κράτος μέλος υποδοχής»: το κράτος μέλος στο οποίο μεταβαίνει ο πολίτης της Ένωσης προκειμένου να ασκήσει το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής.

Άρθρο 3

**Δικαιούχοι**

1. Στην παρούσα οδηγία εμπίπτει κάθε πολίτης της Ένωσης ο οποίος μεταβαίνει ή διαμένει σε ένα κράτος μέλος της Ένωσης διαφορετικό από εκείνο του οποίου έχει την ιθαγένεια, καθώς και τα μέλη της οικογενείας του κατά την έννοια του άρθρου 2, σημείο 2 ανεξαρτήτως ιθαγένειας, που τον συνοδεύουν ή πηγαίνουν να τον συναντήσουν.

2. Τα κράτη μέλη διευκολύνουν την είσοδο και διαμονή κάθε άλλου μέλους της οικογενείας που δεν καλύπτεται από τον ορισμό του άρθρου 2, σημείο 2, εφόσον συντηρείται από τον πολίτη της Ένωσης που έχει ιδιον δικαίωμα διαμονής ή ζει στην οικία του στη χώρα προέλευσης, με την επιφύλαξη του προσωπικού δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής του ενδιαφερομένου.

Άρθρο 4

**Απαγόρευση των διακρίσεων**

Τα κράτη μέλη εφαρμόζουν τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας χωρίς καμία διάκριση με βάση ιδίως το φύλο, τη φυλή, το χρώμα, την εθνική ή κοινωνική προέλευση, τα γενετικά χαρακτηριστικά, τη γλώσσα, τη θρησκεία ή τις πεποιθήσεις, τα πολιτικά ή άλλου είδους φρονήματα, την ιδιότητα μέλους εθνικής μειονότητας, την παρουσία, τη γέννηση, την ύπαρξη αναπηρίας, την ηλικία ή τον γενετήσιο προσανατολισμό.

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

**ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΜΕΧΡΙ ΕΞΙ ΜΗΝΕΣ****Άρθρο 5****Δικαίωμα εξόδου**

1. Κάθε πολίτης της Ένωσης έχει το δικαίωμα να αναχωρεί από το έδαφος ενός κράτους μέλους προκειμένου να μεταβεί σε ένα άλλο κράτος μέλος, εφόσον φέρει ισχύον δελτίο ταυτότητας ή διαβατήριο.

Το ανωτέρω δικαίωμα του πολίτη της Ένωσης αναγνωρίζεται επίσης στα μέλη της οικογενείας του που δεν έχουν την ιθαγένεια κράτους μέλους και τον συνοδεύουν ή πηγαίνουν να τον συναντήσουν.

2. Καμία θεώρηση εξόδου ή άλλη ισοδύναμη υποχρέωση δεν μπορεί να επιβληθεί στα πρόσωπα για τα οποία γίνεται λόγος στην παράγραφο 1.

3. Τα κράτη μέλη εκδίδουν ή ανανεώνουν στους υπηκόους τους δελτίο ταυτότητας ή διαβατήριο που αναγράφει ιδίως την ιθαγένειά τους.

4. Το διαβατήριο πρέπει να ισχύει τουλάχιστον για όλα τα κράτη μέλη της Ένωσης και για τις μεταξύ αυτών ευρισκόμενες χώρες απευθείας διελεύσεως. Αν η νομοθεσία ενός κράτους μέλους δεν προβλέπει τη χορήγηση δελτίου ταυτότητας, η διάρκεια ισχύος του διαβατηρίου που εκδίδεται ή ανανεώνεται δεν μπορεί να είναι μικρότερη των πέντε ετών.

**Άρθρο 6****Δικαίωμα εισόδου και διαμονής μέχρι έξι μήνες**

1. Τα κράτη μέλη επιτρέπουν την είσοδο στο έδαφός τους σε κάθε πολίτη της Ένωσης και στα μέλη της οικογενείας του, ανεξαρτήτως ιθαγένειας, εφόσον φέρουν ισχύον δελτίο ταυτότητας ή διαβατήριο.

Καμία θεώρηση εισόδου ή άλλη ισοδύναμη υποχρέωση δεν μπορεί να επιβληθεί στους πολίτες της Ένωσης.

2. Στα μέλη της οικογενείας που δεν έχουν την ιθαγένεια κράτους μέλους μπορεί να επιβληθεί μόνο η υποχρέωση της θεώρησης σύντομης διαμονής σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 539/2001. Η κατοχή ισχύοντος τίτλου διαμονής εκδοθέντος από κράτος μέλος ισοδυναμεί με θεώρηση.

Τα κράτη μέλη παρέχουν στα εν λόγω πρόσωπα κάθε διευκόλυνση προκειμένου να αποκτήσουν τις θεωρήσεις που ενδεχομένως χρειάζονται. Οι θεωρήσεις χορηγούνται ατελώς.

3. Το κράτος μέλος υποδοχής δεν επιθέτει σφραγίδα εισόδου ή εξόδου στο διαβατήριο των μελών της οικογενείας που δεν έχουν την ιθαγένεια κράτους μέλους, από τη στιγμή που ο ενδιαφερόμενος είναι κάτοχος τίτλου διαμονής.

4. Οσάκις ο πολίτης της Ένωσης ή ένα μέλος της οικογενείας του δεν έχει τα απαιτούμενα ταξιδιωτικά έγγραφα ή, ανάλογα με την περίπτωση, την αναγκαία θεώρηση, το οικείο κράτος μέλος,

πριν εφαρμόσει το μέτρο της επαναπροώθησης, παρέχει στο πρόσωπο αυτό κάθε διευκόλυνση με σκοπό την απόκτηση των αναγκαίων εγγράφων ή την αποστολή τους ή προκειμένου να επιβεβαιωθεί ή να αποδειχθεί με άλλα μέσα ότι πράγματι απολαμβάνει του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας.

5. Το δικαίωμα εισόδου του πολίτη της Ένωσης στο έδαφος ενός κράτους μέλους περιλαμβάνει το δικαίωμα διαμονής σε αυτό για χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει τους έξι μήνες, υπό την προϋπόθεση της κατοχής ισχύοντος δελτίου ταυτότητας ή διαβατηρίου. Το κράτος μέλος μπορεί μόνο να απαιτήσει από τον ενδιαφερόμενο να γνωστοποιήσει την παρουσία του στο έδαφός του εντός προθεσμίας που δεν επιτρέπεται να είναι βραχύτερη των δεκαπέντε ημερών. Η μη συμμόρφωση με την υποχρέωση αυτή είναι δυνατό να επισύρει κυρώσεις τηρουμένων των αρχών της απαγόρευσης των διακρίσεων και της αναλογικότητας.

6. Οι διατάξεις της παραγράφου 5 εφαρμόζονται και στα μέλη της οικογενείας που δεν έχουν την ιθαγένεια κράτους μέλους και που συνοδεύουν ή πηγαίνουν να συναντήσουν τον πολίτη της Ένωσης. Εντούτοις, αν τα πρόσωπα αυτά υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης, υποχρεούνται να υποβάλουν αίτηση για τη χορήγηση δελτίου διαμονής σύμφωνα με το άρθρο 9 πριν από τη λήξη ισχύος της θεώρησης.

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ III

**ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΓΙΑ ΧΡΟΝΙΚΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ ΑΝΩ ΤΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ****Άρθρο 7****Προϋποθέσεις άσκησης**

1. Κάθε πολίτης της Ένωσης έχει δικαίωμα διαμονής στο έδαφος άλλου κράτους μέλους για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο του εξαμήνου εφόσον:

α) ασκεί οικονομική δραστηριότητα ως μισθωτός ή μη μισθωτός εργαζόμενος· ή

β) διαθέτει επαρκείς πόρους για τον εαυτό του και τα μέλη της οικογενείας του, ούτως ώστε να μην καταστεί κατά τη διάρκεια της διαμονής του βάρος για το σύστημα κοινωνικής πρόνοιας του κράτους μέλους υποδοχής, καθώς και ασφάλιση ασθένειας καλύπτουσα το σύνολο των κινδύνων στο κράτος μέλος υποδοχής· ή

γ) είναι σπουδαστής που έχει γίνει δεκτός για να παρακολουθήσει μαθήματα επαγγελματικής κατάρτισης· ή

δ) είναι μέλος της οικογενείας ενός πολίτη της Ένωσης που πληροί τις προϋποθέσεις των στοιχείων α), β) ή γ).

2. Το δικαίωμα διαμονής εκτείνεται στα μέλη της οικογενείας τα οποία δεν έχουν την ιθαγένεια κράτους μέλους, όταν συνοδεύουν ή πηγαίνουν να συναντήσουν, στο κράτος μέλος υποδοχής, τον πολίτη της Ένωσης και εφόσον ο εν λόγω πολίτης πληροί τις προϋποθέσεις της παραγράφου 1, στοιχεία α), β) ή γ).

## Άρθρο 8

**Διοικητικές διατυπώσεις για τους πολίτες της Ένωσης**

1. Για τα διαστήματα διαμονής που υπερβαίνουν τους έξι μήνες, το κράτος μέλος υποδοχής μπορεί να απαιτεί από τους πολίτες της Ένωσης να παρουσιάζονται προς εγγραφή στις αρμόδιες αρχές.

2. Η προθεσμία που τάσσεται για την εγγραφή δεν μπορεί να είναι βραχύτερη των έξι μηνών από την άφιξη. Στην περίπτωση αυτή το δικαίωμα διαμονής πιστοποιείται με την άμεση χορήγηση βεβαίωσης εγγραφής, στην οποία αναγράφονται το ονοματεπώνυμο και η διεύθυνση του εγγραφέντος και η ημερομηνία εγγραφής. Η μη συμμόρφωση με την υποχρέωση εγγραφής είναι δυνατό να επισύρει κυρώσεις, τηρουμένων των αρχών της απαγόρευσης των διακρίσεων και της αναλογικότητας.

3. Για να χορηγήσουν βεβαίωση εγγραφής, τα κράτη μέλη μπορούν μόνο να απαιτήσουν από τον πολίτη της Ένωσης που εμπίπτει στο άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχεία α) και β) να προσκομίσει ισχύον δελτίο ταυτότητας ή διαβατήριο και να βεβαιώσει με δήλωση ή με οποιοδήποτε άλλο, τουλάχιστον ισοδύναμο, μέσο κατ' επιλογή του ενδιαφερομένου ότι πληροί τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στο άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο α) ή β).

4. Για να χορηγήσουν βεβαίωση εγγραφής, τα κράτη μέλη μπορούν μόνο να απαιτήσουν από τον πολίτη της Ένωσης που εμπίπτει στο άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ) να προσκομίσει ισχύον δελτίο ταυτότητας ή διαβατήριο και έγγραφο που αποδεικνύει την εγγραφή του σε αναγνωρισμένο ίδρυμα με σκοπό την παρακολούθηση μαθημάτων επαγγελματικής κατάρτισης ως κύρια δραστηριότητα και να βεβαιώσει με δήλωση ή με οποιοδήποτε άλλο, τουλάχιστον ισοδύναμο, μέσο κατ' επιλογή του ενδιαφερομένου ότι διαθέτει επαρκείς πόρους για τον εαυτό του και τα μέλη της οικογενείας του, ούτως ώστε να μην καταστεί κατά τη διάρκεια της διαμονής του βάρος για το σύστημα κοινωνικής πρόνοιας του κράτους μέλους υποδοχής, καθώς και ασφάλιση ασθένειας καλύπτουσα το σύνολο των κινδύνων στο κράτος μέλος υποδοχής.

5. Τα κράτη μέλη δεν δύνανται να προσδιορίζουν το ύψος των πόρων που τα ίδια θεωρούν επαρκείς.

6. Για να χορηγήσουν βεβαίωση εγγραφής στα μέλη της οικογενείας ενός πολίτη της Ένωσης τα οποία έχουν την ιθαγένεια ενός κράτους μέλους, τα κράτη μέλη μπορούν να απαιτούν να προσκομίσουν τα εξής έγγραφα:

- α) ισχύον δελτίο ταυτότητας ή διαβατήριο·
- β) έγγραφο που αποδεικνύει τον δεσμό συγγένειας·
- γ) ανάλογα με την περίπτωση, τη βεβαίωση εγγραφής του πολίτη της Ένωσης που συνοδεύουν ή πηγαίνουν να συναντήσουν·
- δ) στις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο β), απόδειξη της εκπλήρωσης των προϋποθέσεων που καθορίζονται στην εν λόγω διάταξη·

ε) στις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 3, παράγραφος 2, έγγραφο χορηγηθέν από την αρμόδια αρχή της χώρας καταγωγής ή προέλευσης το οποίο πιστοποιεί ότι συντηρούνται από τον πολίτη της Ένωσης ή ότι ζούσαν στην οικία του στην εν λόγω χώρα.

7. Τα κράτη μέλη δεν μπορούν να αρνηθούν τη χορήγηση βεβαίωσης εγγραφής σε έναν εργαζόμενο που έχει παύσει να ασκεί μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- α) αν ο ενδιαφερόμενος είναι προσωρινά ανίκανος προς εργασία εξαιτίας ασθένειας ή ατυχήματος· ή
- β) αν ο ενδιαφερόμενος κατέστη ακουσίως άνεργος, γεγονός που πρέπει να εξακριβώνεται δρόντως, και προσφεύγει στην αρμόδια υπηρεσία απασχόλησης προκειμένου να εξεύρει εργασία· ή
- γ) αν ο ενδιαφερόμενος κατέστη ακουσίως άνεργος μετά τη λήξη ισχύος της σύμβασης εργασίας ορισμένου χρόνου με διάρκεια μικρότερη του ενός έτους και προσφεύγει στην αρμόδια υπηρεσία απασχόλησης προκειμένου να εξεύρει εργασία. Στην περίπτωση αυτή η ιδιότητα του εργαζόμενου διατηρείται επί χρονικό διάστημα που δεν μπορεί να είναι μικρότερο του εξαμήνου. Αν ο ενδιαφερόμενος έχει αποκτήσει δικαίωμα στις παροχές που προβλέπονται για τους άνεργους, η ιδιότητα αυτή διατηρείται μέχρι τη λήξη του εν λόγω δικαιώματος· ή
- δ) αν ο ενδιαφερόμενος παρακολουθεί μαθήματα επαγγελματικής κατάρτισης. Με εξαίρεση την περίπτωση κατά την οποία ο ενδιαφερόμενος κατέστη ακουσίως άνεργος, η διατήρηση της ιδιότητας του εργαζόμενου προϋποθέτει την ύπαρξη σχέσης μεταξύ της προηγούμενης επαγγελματικής δραστηριότητας και της κατάρτισης την οποία λαμβάνει ο ενδιαφερόμενος.

## Άρθρο 9

**Διοικητικές διατυπώσεις για τα μέλη της οικογενείας που δεν έχουν την ιθαγένεια κράτους μέλους**

1. Τα κράτη μέλη χορηγούν στα μέλη της οικογενείας ενός πολίτη της Ένωσης τα οποία δεν έχουν την ιθαγένεια κράτους μέλους δελτίο διαμονής, εφόσον η προβλεπόμενη διάρκεια της διαμονής τους υπερβαίνει τους έξι μήνες.

2. Η προθεσμία που τάσσεται για την υποβολή αίτησης για τη χορήγηση δελτίου διαμονής δεν μπορεί να είναι βραχύτερη των έξι μηνών από την άφιξη. Εντούτοις, τα μέλη της οικογενείας που υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης υποχρεούνται να υποβάλουν τη σχετική αίτηση πριν από τη λήξη ισχύος της θεώρησης.

3. Η μη συμμόρφωση με την υποχρέωση υποβολής αίτησης για τη χορήγηση δελτίου διαμονής είναι δυνατό να επισύρει κυρώσεις, τηρουμένων των αρχών της απαγόρευσης των διακρίσεων και της αναλογικότητας.

## Άρθρο 10

**Χορήγηση του δελτίου διαμονής**

1. Το δικαίωμα διαμονής των μελών της οικογένειας ενός πολίτη της Ένωσης τα οποία δεν έχουν την ιθαγένεια ενός κράτους μέλους πιστοποιείται με τη χορήγηση εγγράφου καλουμένου «δελτίο διαμονής μέλους της οικογένειας ενός πολίτη της Ένωσης» το αργότερο εντός τριμήνου από την υποβολή της σχετικής αίτησης. Στον ενδιαφερόμενο χορηγείται αμέσως βεβαίωση υποβολής της αίτησης. Στη βεβαίωση μνημονεύεται επίσης το γεγονός ότι ο ενδιαφερόμενος έχει την ιδιότητα του μέλους της οικογένειας ενός πολίτη της Ένωσης.

2. Προκειμένου να χορηγήσουν δελτίο διαμονής, τα κράτη μέλη απαιτούν την προσκόμιση εγγράφων ίδιων με αυτά που προβλέπονται στο άρθρο 8, παράγραφος 6.

## Άρθρο 11

**Ισχύς του δελτίου διαμονής**

1. Η διάρκεια ισχύος του δελτίου διαμονής που προβλέπεται στο άρθρο 10, παράγραφος 1 είναι τουλάχιστον πέντε έτη από την ημερομηνία χορήγησης.

2. Διακοπή της διαμονής που δεν υπερβαίνει τους έξι συναπτούς μήνες, καθώς επίσης οι απουσίες μεγαλύτερης διάρκειας που οφείλονται σε σοβαρούς λόγους, ιδίως την εκπλήρωση στρατιωτικών υποχρεώσεων, σοβαρή ασθένεια, εγκυμοσύνη, μητρότητα, πραγματοποίηση σπουδών, επαγγελματική κατάρτιση, απόσπαση για εργασιακούς λόγους στο έδαφος ενός άλλου κράτους μέλους ή τρίτης χώρας δεν θίγουν την ισχύ του δελτίου διαμονής.

## Άρθρο 12

**Διατήρηση του δικαιώματος διαμονής των μελών της οικογένειας σε περίπτωση θανάτου ή αναχώρησης του πολίτη της Ένωσης**

1. Με την επιφύλαξη του δεύτερου εδαφίου, ο θάνατος του πολίτη της Ένωσης ή η αναχώρησή του από το έδαφος του κράτους μέλους υποδοχής δεν θίγει το δικαίωμα διαμονής των μελών της οικογένειας του τα οποία έχουν την ιθαγένεια κράτους μέλους.

Για να αποκτήσουν δικαίωμα μόνιμης διαμονής, οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να πληρούν οι ίδιοι τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στο άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχεία α), β), γ) ή δ).

2. Με την επιφύλαξη του δεύτερου εδαφίου, ο θάνατος ενός πολίτη της Ένωσης δεν συνεπάγεται την απώλεια του δικαιώματος διαμονής των εξαρτώμενων μελών της οικογένειας του τα οποία δεν έχουν την ιθαγένεια κράτους μέλους.

Πριν από την απόκτηση δικαιώματος μόνιμης διαμονής, το δικαίωμα διαμονής των ενδιαφερομένων εξακολουθεί να τελεί υπό την προϋπόθεση της άσκησης οικονομικής δραστηριότητας υπό την ιδιότητα του μισθωτού ή μη μισθωτού εργαζομένου ή της ύπαρξης αφενός επαρκών πόρων για τον ίδιο τον ενδιαφερόμενο και τα μέλη της οικογένειας του, ούτως ώστε τα εν λόγω πρόσωπα να μην καταστούν κατά τη διάρκεια της διαμονής τους βάρος για το σύστημα κοινωνικής πρόνοιας του κράτους μέλους υποδοχής, και αφετέρου ασφάλισης ασθενείας καλύπτουσας το σύνολο των κινδύνων στο κράτος μέλος υποδοχής ή, τέλος, της ιδιότητας μέλους

της ήδη συσταθείσας στο κράτος μέλος υποδοχής οικογένειας του ενδιαφερομένου, ο οποίος πληροί τις ανωτέρω προϋποθέσεις.

Οι πόροι αυτοί λογίζονται ως επαρκείς εφόσον είναι τουλάχιστον ίσοι με το ύψος πόρων κάτω του οποίου προβλέπεται η παροχή κοινωνικής συνδρομής από το κράτος μέλος υποδοχής στους υπηκόους του. Όταν δεν είναι δυνατή η εφαρμογή του κριτηρίου αυτού, οι πόροι του αιτούντος λογίζονται ως επαρκείς εφόσον είναι τουλάχιστον ίσοι με το ύψος της κατώτατης σύνταξης κοινωνικής ασφάλισης που καταβάλλεται από το κράτος μέλος υποδοχής.

3. Η αναχώρηση του πολίτη της Ένωσης δεν συνεπάγεται την απώλεια του δικαιώματος διαμονής των τέκνων του τα οποία δεν έχουν την ιθαγένεια κράτους μέλους, υπό την προϋπόθεση ότι διαμένουν στο κράτος μέλος υποδοχής και είναι εγγεγραμμένα σε εκπαιδευτικό ίδρυμα δευτεροβάθμιας ή μεταδευτεροβάθμιας επιπέδου με σκοπό την πραγματοποίηση σπουδών. Το δικαίωμα αυτό ισχύει μέχρι την ολοκλήρωση των σπουδών.

## Άρθρο 13

**Διατήρηση του δικαιώματος διαμονής των μελών της οικογένειας σε περίπτωση διαζυγίου ή ακύρωσης του γάμου**

1. Με την επιφύλαξη του δεύτερου εδαφίου, το διαζύγιο ή η ακύρωση του γάμου δεν θίγει το δικαίωμα διαμονής των μελών της οικογένειας του πολίτη της Ένωσης τα οποία έχουν την ιθαγένεια κράτους μέλους.

Πριν από την απόκτηση δικαιώματος μόνιμης διαμονής, ο ενδιαφερόμενος πρέπει να πληροί τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στο άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχεία α), β), γ) ή δ).

2. Με την επιφύλαξη του δεύτερου εδαφίου, το διαζύγιο ή η ακύρωση του γάμου δεν συνεπάγεται την απώλεια του δικαιώματος διαμονής των μελών της οικογένειας του πολίτη της Ένωσης τα οποία δεν έχουν την ιθαγένεια κράτους μέλους, στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) αν ο γάμος διήρκεσε, μέχρι την έναρξη της δικαστικής διαδικασίας έκδοσης διαζυγίου ή ακύρωσης του γάμου, επί πέντε έτη τουλάχιστον, εκ των οποίων το ένα πρέπει οπωσδήποτε να έχει διανυθεί στο κράτος μέλος υποδοχής· ή

β) αν η επιμέλεια των τέκνων του πολίτη της Ένωσης έχει ανατεθεί στον/στη σύζυγο που δεν έχει την ιθαγένεια κράτους μέλους βάσει συμφωνίας μεταξύ των συζύγων ή με δικαστική απόφαση· ή

γ) αν τούτο υπαγορεύεται από ιδιαίτερες δυσχερείς καταστάσεις.

Πριν από την απόκτηση δικαιώματος μόνιμης διαμονής, το δικαίωμα διαμονής των ενδιαφερομένων εξακολουθεί να τελεί υπό την προϋπόθεση της άσκησης οικονομικής δραστηριότητας υπό την ιδιότητα του μισθωτού ή μη μισθωτού εργαζομένου ή της ύπαρξης αφενός επαρκών πόρων για τον ίδιο τον ενδιαφερόμενο και τα μέλη της οικογένειας του, ούτως ώστε τα εν λόγω πρόσωπα να μην καταστούν κατά τη διάρκεια της διαμονής τους βάρος για το κράτος μέλος υποδοχής, και αφετέρου ασφάλισης ασθενείας καλύπτουσας το σύνολο των κινδύνων στο κράτος μέλος υποδοχής ή, τέλος, της ιδιότητας μέλους της ήδη συσταθείσας στο κράτος μέλος υποδοχής οικογένειας του ενδιαφερομένου, ο οποίος πληροί τις ανωτέρω προϋποθέσεις.

Η έννοια των «επαρκών πόρων» που αναφέρεται στο δεύτερο εδάφιο συμπίπτει με εκείνη που αναφέρεται στο άρθρο 12, παράγραφος 2, τρίτο εδάφιο.

#### ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

### ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΜΟΝΙΜΗΣ ΔΙΑΜΟΝΗΣ

#### Τ μ ή μ α I

#### Απόκτηση

#### Άρθρο 14

#### Γενικός κανόνας για τους πολίτες της Ένωσης και τα μέλη της οικογενείας τους

1. Κάθε πολίτης της Ένωσης ο οποίος έχει κατοικήσει νομίμως και συνεχώς επί τέσσερα έτη στο έδαφος του κράτους μέλους υποδοχής έχει δικαίωμα μόνιμης διαμονής στο έδαφος του εν λόγω κράτους μέλους. Το δικαίωμα αυτό δεν υπόκειται στις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο κεφάλαιο III.

2. Οι διατάξεις της παραγράφου 1 εφαρμόζονται και στα μέλη της οικογενείας που δεν έχουν την ιθαγένεια κράτους μέλους και τα οποία έχουν κατοικήσει επί τέσσερα έτη τουλάχιστον με τον πολίτη της Ένωσης στο κράτος μέλος υποδοχής.

3. Αφ' ης στιγμής αποκτηθεί, απώλεια του δικαιώματος μόνιμης διαμονής επέρχεται μόνο σε περίπτωση απουσίας από το κράτος μέλος υποδοχής για χρονικό διάστημα που υπερβαίνει τα τέσσερα συναπτά έτη.

#### Άρθρο 15

#### Παρεκκλίσεις για τους εργαζόμενους που έχουν παύσει τη δραστηριότητά τους στο κράτος μέλος υποδοχής και για τα μέλη των οικογενειών τους

1. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 14, το δικαίωμα μόνιμης διαμονής στο έδαφος του κράτους μέλους υποδοχής πριν από τη συμπλήρωση τεσσάρων ετών συνεχούς διαμονής αναγνωρίζεται:

α) στους μισθωτούς ή μη μισθωτούς εργαζόμενους οι οποίοι, κατά τον χρόνο παύσης της δραστηριότητάς τους, έχουν φθάσει στην ηλικία που απαιτείται για την άσκηση των δικαιωμάτων σε σύνταξη γήρατος σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους μέλους υποδοχής ή οι οποίοι έχουν παύσει να ασκούν μισθωτή δραστηριότητα λόγω πρόωρης συνταξιοδότησης, υπό την προϋπόθεση ότι εργάστηκαν εκεί τουλάχιστον τους τελευταίους δώδεκα μήνες και ότι διέμεναν εκεί συνεχώς τουλάχιστον την τελευταία τριετία.

Αν η νομοθεσία του εν λόγω κράτους μέλους δεν αναγνωρίζει δικαίωμα σε σύνταξη γήρατος σε ορισμένες κατηγορίες μη μισθωτών εργαζομένων, λογίζεται ότι η προϋπόθεση ηλικίας πληρούται όταν ο δικαιούχος συμπληρώσει την ηλικία των 60 ετών,

β) στους μισθωτούς ή μη μισθωτούς εργαζόμενους οι οποίοι διέμεναν συνεχώς τουλάχιστον την τελευταία διετία στο έδαφος του εν λόγω κράτους μέλους και έπαυσαν να ασκούν τη δραστηριότητά τους εξαιτίας μόνιμης ανικανότητας προς εργασία.

Αν η ανικανότητα είναι συνέπεια εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθένειας που παρέχουν δικαίωμα συντάξεως πληρωτέας εν όλω ή εν μέρει από φορέα του εν λόγω κράτους, η προϋπόθεση της διάρκειας διαμονής δεν ισχύει,

γ) στους μισθωτούς ή μη μισθωτούς εργαζόμενους οι οποίοι, μετά τη συμπλήρωση τριών ετών συνεχούς δραστηριότητας και διαμονής στο έδαφος του εν λόγω κράτους μέλους, ασκούν μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος ενός άλλου κράτους μέλους, διατηρώντας την κατοικία τους στο έδαφος του πρώτου κράτους, στο οποίο και επιστρέφουν, καταρχήν, καθημερινώς ή τουλάχιστον άπαξ εβδομαδιαίως.

Σε σχέση με την απόκτηση των δικαιωμάτων που προβλέπονται στο πρώτο εδάφιο, στοιχείο α) και β), οι περίοδοι δραστηριότητας που συμπληρώνονται εν προκειμένω στο έδαφος του άλλου κράτους μέλους λογίζονται σαν να έχουν συμπληρωθεί στο έδαφος του κράτους μέλους διαμονής.

Οι περίοδοι ακουσίας ανεργίας, δεόντως βεβαιούμενες από την αρμόδια υπηρεσία απασχόλησης, ή οι περίοδοι διακοπής δραστηριότητας που δεν οφείλονται στη βούληση του ενδιαφερομένου και η απουσία από την εργασία ή η διακοπή λόγω ασθένειας ή ατυχήματος λογίζονται ως περίοδοι απασχολήσεως.

2. Οι προϋποθέσεις της διάρκειας διαμονής και δραστηριότητας που προβλέπονται στην παράγραφο 1, στοιχείο α) και η προϋπόθεση της διάρκειας διαμονής που προβλέπεται στην παράγραφο 1, στοιχείο β) δεν ισχύουν αν ο/η σύζυγος του εργαζομένου είναι υπήκοος του εν λόγω κράτους μέλους ή έχασε την ιθαγένεια του κράτους αυτού λόγω του γάμου του/της με τον ενδιαφερόμενο.

3. Τα μέλη της οικογενείας, ανεξαρτήτως ιθαγένειας, ενός μισθωτού ή μη μισθωτού εργαζόμενου που έχει αποκτήσει δικαίωμα μόνιμης διαμονής δυνάμει της παραγράφου 1 έχουν ομοίως δικαίωμα μόνιμης διαμονής στο κράτος μέλος υποδοχής.

4. Αν ο εργαζόμενος απεβίωσε κατά τη διάρκεια του επαγγελματικού του βίου και πριν αποκτήσει δικαίωμα μόνιμης διαμονής στο έδαφος του κράτους μέλους υποδοχής δυνάμει της παραγράφου 1, τα μέλη της οικογενείας του, ανεξαρτήτως ιθαγένειας, έχουν δικαίωμα μόνιμης διαμονής στο έδαφος του εν λόγω κράτους υπό τον όρο ότι:

α) ο μισθωτός ή μη μισθωτός εργαζόμενος κατά τον χρόνο του θανάτου του είχε συμπληρώσει ένα έτος συνεχούς διαμονής στο έδαφος του εν λόγω κράτους μέλους ή

β) τα αίτια του θανάτου του οφείλονται σε εργατικό ατύχημα ή επαγγελματική ασθένεια· ή

γ) ο/η επιζών/ώσα σύζυγος έχει χάσει την ιθαγένεια του εν λόγω κράτους λόγω του γάμου του/της με τον εργαζόμενο.

## Άρθρο 16

**Απόκτηση δικαιώματος μόνιμης διαμονής από ορισμένα μέλη της οικογενείας που δεν έχουν την ιθαγένεια κράτους μέλους**

Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 15, τα μέλη της οικογενείας ενός πολίτη της Ένωσης που εμπίπτουν στο άρθρο 12, παράγραφος 2 και στο άρθρο 13, παράγραφος 2 και πληρούν τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στις εν λόγω διατάξεις αποκτούν δικαίωμα μόνιμης διαμονής μετά την πάροδο τεσσάρων ετών συνεχούς διαμονής από την άφιξή τους στο κράτος μέλος υποδοχής.

## Τμήμα II

**Διοικητικές διατυπώσεις**

## Άρθρο 17

**Δελτίο μόνιμης διαμονής**

1. Τα κράτη μέλη χορηγούν στους δικαιούχους δελτίο μόνιμης διαμονής εντός τριμήνου από την υποβολή της σχετικής αίτησης. Το δελτίο μόνιμης διαμονής είναι απεριόριστης διάρκειας ισχύος και ανανεώνεται αυτοδικαίως ανά δεκαετία.

2. Η προθεσμία υποβολής αίτησης για τη χορήγηση δελτίου μόνιμης διαμονής δεν μπορεί να είναι μικρότερη της διετίας από την απόκτηση του δικαιώματος. Εντούτοις, τα μέλη της οικογενείας τα οποία δεν έχουν την ιθαγένεια κράτους μέλους οφείλουν να υποβάλουν την αίτηση αυτή πριν από τη λήξη ισχύος του πρώτου δελτίου διαμονής.

Η μη συμμόρφωση με την υποχρέωση υποβολής αίτησης για τη χορήγηση δελτίου διαμονής είναι δυνατό να επισύρει κυρώσεις, τηρουμένων των αρχών της απαγόρευσης των διακρίσεων και της αναλογικότητας.

3. Οι διακοπές της διαμονής των οποίων η διάρκεια δεν υπερβαίνει τα τέσσερα έτη δεν θίγουν την ισχύ του δελτίου μόνιμης διαμονής.

## Άρθρο 18

**Αδιάλειπτο της διαμονής**

1. Το αδιάλειπτο της διαμονής μπορεί να πιστοποιείται με κάθε αποδεικτικό μέσο το οποίο προβλέπεται στο κράτος μέλος διαμονής. Δεν θίγεται από πρόσκαιρες απουσίες που δεν υπερβαίνουν συνολικά τους έξι μήνες ετησίως ούτε από απουσίες μεγαλύτερης διάρκειας που οφείλονται σε σοβαρούς λόγους ιδίως την εκπλήρωση στρατιωτικών υποχρεώσεων, σοβαρή ασθένεια, εγκυμοσύνη, μητρότητα, πραγματοποίηση σπουδών, επαγγελματική κατάρτιση, απόσπαση για εργασιακούς λόγους στο έδαφος ενός άλλου κράτους μέλους ή τρίτης χώρας.

2. Το αδιάλειπτο της διαμονής διακόπτεται από κάθε έγκυρη απόφαση για την απομάκρυνση του ενδιαφερομένου, εκτός αν η εκτέλεση του μέτρου τελεί υπό αναστολή.

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

**ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΚΟΙΝΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΜΟΝΙΜΗΣ ΔΙΑΜΟΝΗΣ**

## Άρθρο 19

**Εδαφική κάλυψη**

Το δικαίωμα διαμονής και το δικαίωμα μόνιμης διαμονής καλύπτουν το σύνολο της επικράτειας του οικείου κράτους μέλους. Η επιβολή εδαφικών περιορισμών στο δικαίωμα διαμονής και το δικαίωμα μόνιμης διαμονής από τα κράτη μέλη επιτρέπεται μόνο στις περιπτώσεις που προβλέπονται και για τους ημεδαπούς.

## Άρθρο 20

**Παρεπόμενα δικαιώματα**

Τα μέλη της οικογενείας ενός πολίτη της Ένωσης, ανεξαρτήτως ιθαγένειας, τα οποία έχουν δικαίωμα διαμονής ή μόνιμης διαμονής σε ένα κράτος μέλος, δικαιούνται να ασκούν σε αυτό οικονομική δραστηριότητα ως μισθωτοί ή μη μισθωτοί εργαζόμενοι.

## Άρθρο 21

**Ίση μεταχείριση**

1. Κάθε πολίτης της Ένωσης που διαμένει στο έδαφος του κράτους μέλους υποδοχής απολαύει ίσης μεταχείρισης σε σύγκριση με τους ημεδαπούς στον πεδίο εφαρμογής της συνθήκης.

Το ευεργέτημα του ανωτέρω δικαιώματος εκτείνεται στα μέλη της οικογενείας που δεν έχουν την ιθαγένεια κράτους μέλους, εφόσον έχουν δικαίωμα διαμονής ή μόνιμης διαμονής.

2. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 2, πριν από την απόκτηση δικαιώματος μόνιμης διαμονής, το κράτος μέλος υποδοχής δεν είναι υποχρεωμένο να χορηγεί δικαίωμα σε παροχές του κλάδου κοινωνικής πρόνοιας, παρά μόνο στα πρόσωπα που είναι μισθωτοί ή μη μισθωτοί εργαζόμενοι και στα μέλη των οικογενειών τους, ούτε το δικαίωμα σε υποτροφία συντήρησης σε κατόχους του δικαιώματος διαμονής που βρίσκονται στο έδαφός του με σκοπό την πραγματοποίηση σπουδών.

## Άρθρο 22

**Γενικές διατάξεις περί των εγγράφων διαμονής**

1. Η κατοχή βεβαίωσης εγγραφής, βεβαίωσης υποβολής αίτησης για τη χορήγηση δελτίου διαμονής, δελτίου διαμονής μέλους της οικογενείας ή δελτίου μόνιμης διαμονής δεν επιτρέπεται σε καμία περίπτωση να αποτελεί προϋπόθεση, ιδίως για την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας ή για την παροχή κάποιου βοηθήματος ή ευεργετήματος ή για οποιαδήποτε άλλη ενέργεια διοικητικού χαρακτήρα.

2. Όλα τα έγγραφα που μνημονεύονται στην παράγραφο 1 χορηγούνται ατελώς ή έναντι ποσού που δεν υπερβαίνει τα τέλη και τους φόρους που καλούνται να καταβάλουν οι ημεδαποί για τη χορήγηση παρεμφερών εγγράφων.

#### Άρθρο 23

##### Διενέργεια ελέγχων από τις αρμόδιες αρχές

Τα κράτη μέλη μπορούν να διενεργούν ελέγχους με αντικείμενο την τήρηση της υποχρέωσης που ενδεχομένως απορρέει από την εθνική νομοθεσία σχετικά με τη δυνατότητα επίδειξης ανά πάσα στιγμή βεβαίωσης εγγραφής ή δελτίου διαμονής, υπό την προϋπόθεση ότι η ίδια υποχρέωση ισχύει για τους ημεδαπούς σε σχέση με το δελτίο ταυτότητας.

Σε περίπτωση μη τήρησης της υποχρέωσης αυτής, τα κράτη μέλη μπορούν να επιβάλλουν κυρώσεις ίδιες με εκείνες που επιβάλλουν στους υπηκόους τους για μη τήρηση της υποχρέωσης κατοχής του δελτίου ταυτότητας.

#### Άρθρο 24

##### Διαδικαστικές εγγυήσεις

1. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του κεφαλαίου VI, οι διαδικασίες που προβλέπονται στα άρθρα 28 και 29 εφαρμόζονται κατ' αναλογία για κάθε απόφαση περί απομάκρυνσης που λαμβάνεται από το κράτος μέλος υποδοχής κατά του πολίτη της Ένωσης ή των μελών της οικογενείας του, για λόγους άλλους από λόγους δημόσιας τάξης, δημόσιας ασφάλειας ή δημόσιας υγείας.

2. Το κράτος μέλος υποδοχής δεν δύναται να επιβάλλει απαγόρευση εισόδου στην επικράτεια σε συνδυασμό με απόφαση περί απομακρύνσεως σύμφωνα με την παράγραφο 1.

#### ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI

##### ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΕΙΣΟΔΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΓΙΑ ΛΟΓΟΥΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ, ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ Η ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ

#### Άρθρο 25

##### Γενικές αρχές

1. Οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου ισχύουν για τις αποφάσεις άρνησης εισόδου ή απομάκρυνσης από την επικράτεια πολίτη της Ένωσης ή μέλους της οικογενείας του, ανεξαρτήτως ιθαγένειας, για λόγους δημόσιας τάξης, δημόσιας ασφάλειας ή δημόσιας υγείας. Η επίκληση των λόγων αυτών για την εξυπηρέτηση οικονομικών σκοπών απαγορεύεται.

2. Κάθε μέτρο δημόσιας τάξης ή δημόσιας ασφάλειας πρέπει να θεμελιώνεται αποκλειστικά και μόνο στην προσωπική συμπεριφορά του ατόμου κατά του οποίου στρέφεται. Προηγούμενες ποινικές καταδίκες δεν δύναται καθ'αυτές και αυτομάτως να αιτιολογήσουν τη λήψη του μέτρου αυτού.

Η προσωπική συμπεριφορά πρέπει να συνιστά παρούσα και αρκούντως σοβαρή απειλή, στρεφόμενη κατά θεμελιώδους συμφέροντος της κοινωνίας. Δεν επιτρέπεται η επίκληση λόγων που δεν συνδέ-

ονται με την εκάστοτε ατομική περίπτωση ούτε η επίκληση λόγων γενικής πρόληψης.

Η προσωπική συμπεριφορά δεν είναι δυνατό να θεωρηθεί ως αρκούντως σοβαρή απειλή εάν το οικείο κράτος μέλος δεν λαμβάνει αυστηρά κατασταλτικά μέτρα για την πάταξη παρόμοιων συμπεριφορών από ημεδαπούς.

3. Η λήξη ισχύος του πιστοποιούντος την ταυτότητα εγγράφου που επέτρεψε την είσοδο στη χώρα υποδοχής και την έκδοση της βεβαίωσης εγγραφής ή του δελτίου διαμονής δεν μπορεί να αποτελέσει λόγο απομάκρυνσης από την επικράτεια.

4. Κατά τη χορήγηση βεβαίωσης εγγραφής ή δελτίου διαμονής, το κράτος μέλος υποδοχής μπορεί, εφόσον το κρίνει απαραίτητο, να ζητήσει από το κράτος μέλος καταγωγής και ενδεχομένως από άλλα κράτη μέλη πληροφορίες για το ποινικό μητρώο πολίτη της Ένωσης ή μέλους της οικογενείας του. Η ενημέρωση αυτή δεν μπορεί να έχει συστηματικό χαρακτήρα. Το κράτος μέλος από το οποίο ζητούνται τα στοιχεία οφείλει να απαντήσει εντός διμήνου.

5. Το κράτος μέλος που εξέδωσε το έγγραφο που πιστοποιεί την ταυτότητα του ενδιαφερομένου οφείλει να δεχθεί χωρίς διατυπώσεις στο έδαφός του τον κάτοχο του εγγράφου, έστω και αν η ισχύς του έχει λήξει ή αμφισβητείται η ιθαγένεια του κατόχου.

#### Άρθρο 26

##### Προστασία κατά της απομάκρυνσης

1. Πριν από τη λήψη απόφασης απομάκρυνσης από την επικράτεια του για λόγους δημόσιας τάξης ή δημόσιας ασφάλειας, το κράτος μέλος υποδοχής οφείλει να λάβει υπόψη ιδίως τη διάρκεια διαμονής του ενδιαφερομένου στο έδαφός του, την ηλικία, την κατάσταση της υγείας του, την οικογενειακή και οικονομική του κατάσταση, την κοινωνική και πολιτιστική ενσωμάτωσή του στο κράτος μέλος υποδοχής και το εύρος των δεσμών του με τη χώρα καταγωγής.

2. Το κράτος μέλος υποδοχής δεν μπορεί να αποφασίσει την απομάκρυνση από την επικράτεια του για λόγους δημόσιας τάξης ή δημόσιας ασφάλειας πολίτη της Ένωσης ή μέλους της οικογενείας του, ανεξαρτήτως ιθαγένειας, που έχει αποκτήσει δικαίωμα μόνιμης διαμονής στο έδαφός του· το ίδιο ισχύει για τα ανήλικα μέλη της οικογενείας.

#### Άρθρο 27

##### Δημόσια υγεία

1. Οι μόνες ασθένειες ή αναπηρίες που μπορούν να δικαιολογήσουν την άρνηση εισόδου ή του δικαιώματος διαμονής στην επικράτεια ενός κράτους μέλους είναι οι υποκειμένες στο μέτρο της καραντίνας ασθένειες που αναφέρονται στον διεθνή υγειονομικό κανονισμό αριθ. 2 της 25ης Μαΐου 1951 της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας, καθώς και άλλες μεταδοτικές λοιμώξεις ή παρασιτικές ασθένειες, υπό τον όρο ότι αποτελούν, στη χώρα υποδοχής, αντικείμενο διατάξεων προστασίας έναντι των ημεδαπών. Τα κράτη μέλη δεν μπορούν να θεσπίσουν νέες διατάξεις και πρακτικές οι οποίες να είναι πιο περιοριστικές από τις ισχύουσες κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας οδηγίας.

2. Οι επιγενόμενες ασθένειες ή αναπηρίες μετά την εγγραφή ενώπιον της αρμόδιας αρχής του τόπου διαμονής ή μετά τη χορήγηση του πρώτου δελτίου διαμονής δεν μπορούν να δικαιολογήσουν την άρνηση χορήγησης δελτίου μόνιμης διαμονής ή την απομάκρυνση από την επικράτεια.

3. Ένα κράτος μέλος μπορεί, αν υπάρχουν σοβαρές ενδείξεις που το δικαιολογούν, να υποβάλει σε δωρεάν ιατρική εξέταση τους δικαιούχους διαμονής, προκειμένου να πιστοποιηθεί ότι δεν πάσχουν από τις ασθένειες που αναφέρονται στην παράγραφο 1. Αυτές οι ιατρικές εξετάσεις δεν μπορούν να έχουν συστηματικό χαρακτήρα.

#### Άρθρο 28

##### Κοινοποίηση των αποφάσεων

1. Κάθε απόφαση περί άρνησης εισόδου ή απομάκρυνσης από την επικράτεια πρέπει να κοινοποιείται στον ενδιαφερόμενο κατά τρόπο που να του επιτρέπει να κατανοήσει το περιεχόμενο και τις συνέπειες της απόφασης.

2. Οι ακριβείς λόγοι δημοσίας τάξεως, δημοσίας ασφαλείας ή δημοσίας υγείας επί των οποίων στηρίζεται η απόφαση που τον αφορά γνωστοποιούνται πλήρως και εγγράφως στον ενδιαφερόμενο, εκτός αν λόγοι ασφαλείας του κράτους αντιτίθενται στην κοινοποίηση.

3. Η κοινοποίηση περιέχει μνεία του δικαστηρίου ενώπιον του οποίου ο ενδιαφερόμενος μπορεί να ασκήσει προσφυγή και της σχετικής προς τούτο προθεσμίας καθώς και, ενδεχομένως, μνεία της προθεσμίας που τάσσεται στον ενδιαφερόμενο για την εγκατάλειψη της επικρατείας. Με εξαίρεση τις δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις κατεπείγοντος, η προθεσμία αυτή δεν μπορεί να είναι μικρότερη των δεκαπέντε ημερών, οσάκις ο ενδιαφερόμενος δεν έχει ακόμη προσέλθει προς εγγραφή στην αρμόδια αρχή του τόπου διαμονής του ή δεν έχει ακόμη λάβει δελτίο διαμονής, και ενός μήνα στις άλλες περιπτώσεις.

#### Άρθρο 29

##### Διαδικαστικές εγγυήσεις

1. Όταν λαμβάνεται απόφαση άρνησης εισόδου, απομάκρυνσης από την επικράτεια ή άρνησης χορήγησης βεβαίωσης εγγραφής, δελτίου διαμονής ή δελτίου μόνιμης διαμονής για λόγους δημοσίας τάξης, δημοσίας ασφαλείας ή δημοσίας υγείας, ο ενδιαφερόμενος δικαιούται να ασκήσει τις διοικητικές και δικαστικές προσφυγές που προβλέπονται στο κράτος μέλος υποδοχής.

2. Αν προβλέπεται διοικητική προσφυγή, η αρμόδια διοικητική αρχή, εφόσον δεν συντρέχει λόγος κατεπείγοντος, εκδίδει απόφαση μόνο μετά από γνωμοδότηση αρμόδιας αρχής του κράτους μέλους υποδοχής, η οποία πρέπει να είναι διαφορετική από την αρχή που είναι αρμόδια για τη λήψη των αποφάσεων που απαριθμούνται στην παράγραφο 1 και ενώπιον της οποίας ο ενδιαφερόμενος, κατόπιν αιτήσεώς του, πρέπει να μπορεί να προβάλει αυτοπροσώπως τα μέσα υπεράσπισής του, εκτός αν συντρέχουν λόγοι ασφαλείας

του κράτους, ή να υποβοηθηθεί ή να εκπροσωπηθεί υπό τους διαδικαστικούς όρους που προβλέπει η εθνική νομοθεσία.

3. Σε περίπτωση άσκησης δικαστικής προσφυγής η οποία δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα, ο δικαστής που επιλαμβάνεται της υπόθεσης πρέπει να μπορεί να διατάξει, κατά τη διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων, την αναστολή της εκτέλεσης της προσβαλλόμενης απόφασης μέχρι την έκδοση της οριστικής απόφασης.

4. Ο έλεγχος που διενεργεί ο δικαστής καλύπτει τόσο τη νομιμότητα της απόφασης όσο και τα γεγονότα και τις περιστάσεις που δικαιολογούν το προβλεπόμενο μέτρο. Ο δικαστής ελέγχει επίσης αν η απόφαση είναι δυσανάλογα αυστηρή σε σχέση με τις επιταγές του άρθρου 26.

5. Τα κράτη μέλη μπορούν να αρνηθούν την παρουσία του ενδιαφερομένου στο έδαφός τους μέχρι τη δίκη, αλλά δεν μπορούν να απαγορεύσουν την αυτοπρόσωπη εμφάνισή του ενώπιον του εθνικού δικαστή.

#### Άρθρο 30

##### Χρονική ισχύς της απαγόρευσης παρουσίας στην επικράτεια

1. Τα κράτη μέλη δεν δύνανται να λάβουν κατά των δικαιούχων της παρούσας οδηγίας το μέτρο της ισόβιας απαγόρευσης εισόδου στην επικράτειά τους.

2. Ο δικαιούχος της παρούσας οδηγίας που έχει απομακρυνθεί από την επικράτεια για λόγους δημοσίας τάξης, δημοσίας ασφαλείας ή δημοσίας υγείας μπορεί να υποβάλει νέα αίτηση προκειμένου να του επιτραπεί η είσοδος στην επικράτεια εντός εύλογης κατά τις περιστάσεις προθεσμίας και το αργότερο μετά την πάροδο διετίας από τη σύμφωνα με την κοινοτική νομοθεσία έκδοση της απόφασης περί απομάκρυνσης, επικαλούμενος στοιχεία τα οποία αποδεικνύουν την ουσιώδη μεταβολή των περιστάσεων που είχαν δικαιολογήσει την απόφαση περί απομάκρυνσης.

Το οικείο κράτος μέλος οφείλει να αποφανθεί επί της νέας αίτησης εντός τριών μηνών από την υποβολή της.

3. Ο κατά την παράγραφο 2 αιτών δεν έχει κανένα δικαίωμα εισόδου στην επικράτεια όσο εξετάζεται η νέα του αίτηση.

#### Άρθρο 31

##### Η απομάκρυνση ως ποινή ή συμπληρωματικό μέτρο

1. Το κράτος μέλος υποδοχής νομιμοποιείται να διατάξει το μέτρο της απομάκρυνσης από την επικράτεια ως ποινή ή ως μέτρο συμπληρωματικό σε σχέση με μια ποινή κράτησης μόνον εφόσον πληρούνται οι όροι που προκύπτουν από τα άρθρα 25, 26, 27 και 30, παράγραφος 1.

2. Πριν προχωρήσει στην εκτέλεση του μέτρου απομάκρυνσης, το οικείο κράτος μέλος οφείλει να βεβαιωθεί ότι η απειλή για τη δημόσια τάξη ή τη δημόσια ασφάλεια είναι υπαρκτή και πραγματική, καθώς επίσης και να εξετάσει κατά πόσον έχει ενδεχομένως επέλθει μεταβολή των περιστάσεων από τότε που ελήφθη η απόφαση περί απομάκρυνσης.

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ VII

## ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

## Άρθρο 32

## Δημοσιότητα

Τα κράτη μέλη δημοσιεύουν πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των πολιτών και σχετικά με τα θέματα που ρυθμίζονται από την παρούσα οδηγία.

## Άρθρο 33

## Κυρώσεις

Τα κράτη μέλη καθορίζουν το σύστημα των κυρώσεων που επιβάλλονται στην περίπτωση παράβασης των εθνικών διατάξεων που θεσπίζονται κατ' εφαρμογή της παρούσας οδηγίας και λαμβάνουν κάθε αναγκαίο μέτρο για την εξασφάλιση της εφαρμογής τους. Οι προβλεπόμενες κυρώσεις πρέπει να είναι αποτελεσματικές, ανάλογες και αποτρεπτικές και πρέπει να είναι συγκρίσιμες με εκείνες που τα κράτη μέλη εφαρμόζουν για τις ήσσονος σημασίας παραβάσεις που διαπράττουν οι ημεδαποί. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν τις διατάξεις αυτές στην Επιτροπή το αργότερο κατά την ημερομηνία που αναφέρεται στο άρθρο 37, καθώς και κάθε μεταγενέστερη τροποποίηση που τις αφορά το συντομότερο δυνατό.

## Άρθρο 34

## Ευνοϊκότερες εθνικές διατάξεις

Οι διατάξεις της παρούσας οδηγίας δεν θίγουν την ισχύ των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών οι οποίες είναι ενδεχομένως ευνοϊκότερες για τους δικαιούχους της παρούσας οδηγίας.

## Άρθρο 35

## Κατάργηση

1. Τα άρθρα 10 και 11 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1612/68 καταργούνται από 1ης Ιουλίου 2003.

2. Οι οδηγίες 64/221/ΕΟΚ, 68/360/ΕΟΚ, 72/194/ΕΟΚ, 73/148/ΕΟΚ, 75/34/ΕΟΚ, 75/35/ΕΟΚ, 90/364/ΕΟΚ, 90/365/ΕΟΚ και 93/96/ΕΟΚ καταργούνται από 1ης Ιουλίου 2003.

## Άρθρο 36

## Εκθέσεις

Το αργότερο την 1η Ιουλίου 2006, η Επιτροπή θα υποβάλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, καθώς και, ενδεχομένως, κάθε αναγκαία πρόταση. Τα κράτη μέλη παρέχουν στην Επιτροπή τα στοιχεία που απαιτούνται για την κατάρτιση της έκθεσης.

## Άρθρο 37

## Μεταφορά στο εθνικό δίκαιο

1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν και δημοσιεύουν πριν από την 1η Ιουλίου 2003 τις διατάξεις που είναι αναγκαίες προκειμένου να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία. Ενημερώνουν αμέσως την Επιτροπή σχετικά.

Τα κράτη μέλη εφαρμόζουν τις εν λόγω διατάξεις από 1ης Ιουλίου 2003.

Όταν τα κράτη μέλη θεσπίζουν τις εν λόγω διατάξεις, οι τελευταίες αυτές περιέχουν παραπομπή στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από παρόμοια παραπομπή κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Ο τρόπος της παραπομπής καθορίζεται από τα κράτη μέλη.

2. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή το κείμενο των ουσιαστών διατάξεων εσωτερικού δικαίου που θεσπίζουν στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία.

## Άρθρο 38

## Έναρξη ισχύος

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από την ημέρα της δημοσίευσής της στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*.

## Άρθρο 39

## Αποδέκτες

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.